

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018

aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

sihtasutuse nimi: Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus

registrikood: 90000951

tänavanimi, maja number: Toompea tn 8

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10142

telefon: +372 6680250

e-posti aadress: info@vabamu.ee

veebilehe aadress: www.vabamu.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	27
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	27
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	28
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	29
Lisa 6 Laenukohustised	30
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	30
Lisa 8 Eraldised	30
Lisa 9 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	31
Lisa 10 Annetused ja toetused	32
Lisa 11 Tulu ettevõtlusest	33
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	33
Lisa 13 Tööjõukulud	34
Lisa 14 Seotud osapooled	34
Aruande allkirjad	35
Vandeauditiitori aruanne	36

TEGEVUSARUANNE 2018

1. SISSEJUHATUS

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus ehk Okupatsioonide ja vabaduse muuseum Vabamu on 1998. aastal asutatud eraalgatuslik muuseum, mille ülesandeks on koguda, talletada, uurida ning tutvustada Eesti lähiajalugu. 21.10.2015 kinnitas SA Kistler-Ritso Eesti nõukogu muuseumi arendusplaani, mille kohaselt avati 2018. aastal külastajatele uuenenud ja kaasaegne ekspositsioon.

Peamised arendustegevused 2015-2020

- Uus ekspositsioon, mis kajastab nelja valdkonda: okupatsioon, vastupanu, taastumine ja vabadus.
- Uus muuseumi kuvand ja selle juurutamine;
- Ekspositsiooniala kahekordistamine - siseruumide funktsioonide muutmine;
- Kogudele uue pinna leidmine ja kolimine;
- Maja tehnosüsteemide kaasajastamine;
- Pagari tänava KGB keldrite avamine;
- Külastajate arvu neljakordistamine;
- Kvaliteetse, positiivse ja meeldejääva külastuskogemuse loomine;
- Turundustegevused valitud sihtturgudel.

2. KOGUD

2.1. Kogumine

Tuginedes kogumispoliitikale jätkati 2018. aastal kogude arendamisega vastavalt märksõnadele okupatsioon, vastupanu, taastumine ja vabadus. Muuseumile annetati 2018. aasta jooksul esemeid 29 korral.

Jätkati materjalide koondamisega ühtsesse ENTU elektroonilisse andmebaasi, mille kogude osa on alates 2015. aastast avalikus kasutuses. Andmebaas asub aadressil <https://vabamu.entu.ee/public-fond> ja on ligipääsetav ka muuseumi kodulehekülje kaudu. Andmebaasi täiendatakse pidevalt uute saabunud materjalidega. Püsiekspositsiooni uuendamiseks said üle 100 museaali uued ja kvaliteetsed fotod, neist 20 museaali 360 kraadi fotod. 2016. aastal lisati andmebaasile arendus, mille kaudu on võimalik seostada museaale represseeritutega. 2018. aastaga lisandus üle 70-ne represseeritu, kellega muuseumi kogu on seotud.

2018. aastal töötas muuseumi kogudega lisaks peavarahoidjale ka üks projektipõhine (Rahvuskaaslaste programm) töötaja ning kolm praktikanti. Projektipõhine töötaja tegeles Ilse Kotteri arhiivi vastuvõtmisega muuseumi kogusse. Ilse Kotter küüditati koos abikaasa

Peeter Kotteriga 14.06.1941. aastal Siberisse, koju õe hoole alla jäi 3-nädalane poeg Vello-Erik. Peeter Kotter viidi Uurali mäestiku Sverd Lovski töölaagrisse, kus ta 1945. aastal suri. Ilse Kotter viidi Novosibirski oblastisse Ob jõe kaldale Maiga külla, kust ta 1943. aastal mobiliseeriti Kolpaševo linna. Ta vabastati 1957. aastal, kuid elas veel pikalt Venemaal. Hiljem asus elama sünnilinna Pärnusse. Vend Oskar Kollist koos perekonnaga asusid sõjapõgenikena Austraaliasse, õde Meeta koos ema Amalie Katarina Davidi ja Ilse poja Vello Erikuga põgenesid USA-sse. Kotteri arhiivi kuulub umbes 1150 lehte päeviku- ja kirjamaterjali. Skaneeritud on 2120 lehekülge. Lisaks on üks kast suuremas osas Ilse Kotteri hilisema igapäevaelu fotomaterjaliga. Projektipõhine töötaja alustas tööd aprillis ning detsembriks 2018 oli arhiivi vastuvõtmine suuremas osas lõpetatud.

Kolm praktikanti on tegelenud Ilme Ristla (Sikuti) materjalide vastuvõtmisega. Ilme Ristla ema Hilda Sikut sündis 1904. aastal, Järvamaal Võhmuta vallas. Kaotas varakult oma esimese lapse Artur Sikuti. 1944. aastal sündis tütar Ilme. 11 kuud pärast Ilme sündimist suri aga Hilda abikaasa kopsupõletikku. Pärast 1944. aastat hakati võimude poolt otsima inimesi, kes olid teinud koostööd sakslastega. Hilda arreteeriti 12. augustil 1948, kuna ta oli üks Nõukogude spiooni Anette Tammiku vastu tunnistajatest Saksa võimudele. Selle eest määrati talle 25 aastat parandusliku töö laagris Kasashstanis. Hilda oli sunnitud maha jätma oma kolme aastase tütre, kelle aitasid üles kasvatada Hilda vennapere ning ema. Pärast Stalini surma tekkis Hildal esimest korda võimalus oma perega kontakti saada. Seejärel hakkas kirjavahetus üha intensiivsemaks muutuma. Hilda vabanes 16.07.56. Enamasti koosneb antud materjal Ilme Ristla (Sikuti) ja tema vangilaagris viibinud ema Hilda Sikuti kirjavahetusest. Kirjavahetusele lisaks on arvele võetava materjali hulgas ka Hilda Sikuti poja Artur Sikuti lapsepõlves tehtud joonistused ning tema sugulase Arnold Vilderseni koolimaterjal. Kokku on Ilme Ristla (Sikuti) materjali 579 lehekülge. Detsembriks 2018 oli materjalide vastuvõtmine suuremas osas lõpetatud.

Väljavõtteid 2018. aasta tulmest:

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161005/020603-000-kasikiri-elulugu>

Üldplaanis on antud materjali puhul tegemist Demetrius Andreseni kirjutisega (käsikirjaga) tema vangipõlvest. Materjal sisaldab ka koopiaid teda puudutavatest süüdistustest, kohtuotsustest ning arhiiviteatistest. Lisaks sisaldab materjal autori koostatud jooniseid vanglaelu ning sellega seonduvalt ka jooniseid transpordi kohta.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161016/020604-000-pakend-kohver>

Pruunist nahast reisikohver, mida on kasutatud ühe perekonna poolt kahel olulisel emigreerumisel.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161027/020605-000-maksevahend-mynt>

2 kroonine münt Rootsi põgenikelaagrist. Sven Tedroff meenutab, et kogu laagriaeg oli neil prii ülalpidamine ja täiskasvanutele anti 2 krooni taskuraha nädalas. Laagrist välja kolides laenas Rootsi riik raha kodu sisustamiseks mida pidi pikapeale tagasi maksma.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161030/020606-000-pakend-tubakakott>

Hilda Sikuti käsitöö, vangilaagris valmistatud tubakakott. Tänutäheks vennale toetuse ja abi eest, valmistas Hilda laagris tubakakoti, millele tikkis tammelehed ja venna initsiaalid. Oma kirjas lähedastele kirjutab Hilda: “Sulle, vennas, on kingiks tubakakott tammetõrude ja lehtedega, et oleksid sama tugev kui tammepuu!” Vt. punktis 2.1 välja toodud osa Ilme Ristla materjalidest.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161035/020608-000-dokument-foto-skaneeritult>

Eesti Demokraatliku Liikumise ja Eesti Rahvusrinde ÜRO Peaassambleele adresseeritud memorandum skaneering.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161042/020609-000-kasikiri-samizdat>

Kaustad, mis sisaldavad käsikirjalisi kokkuvõtteid pagulaseestlaste ajalehtedes kirjutatust. Näiteks on kaustade vahel ülevaade kirjanik Jaan Krossi 1982. aasta New Yorgi reisi kajastanud artiklitest ning resümeesid väliseestlaste hinnangutest Aleksandr Solženitsõni kirjutistele.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161061/020610-000-pakend-mapp>

Narva Linnanõukogu esimehe töömapp aastail 1989 – 1993. Selle mapi vahel hoiti 1993. aasta suvel toimunud Narva autonoomia referendumi hääletusedeleid ja hääletustulemusi. Enne referendumi dokumente hoiti selles teisi dokumente, esitamaks neid erinevatele asutustele: Eesti Vabariigi Valitsusele ja Eesti parlamendile.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161052/020612-000-varia-kasiveski>

Isevalmistatud käsiveski Siberist. Valminud veski hakkas Ivanovka külas perest perre käima ning ka kohalikud, kes külas juba varem elasid, hakkasid veskit kasutama. Käsiveski päästis külaelanikke näljast.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161069/020613-000-kunst-maal>

Maal 1949. aasta küüditamisest, pealkirjaga "Eestlaste siberitee 1949. aastal". Teostatud tuginedes mälopildile.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161073/020614-000-pakend-karp>

Karp. Kingitud Saksa sõjavangi poolt tänutäheks söögi eest. Valmistatud käsitsi, materjaliks puit. Hiljem tegi antud karp Sitside perega sõidu Siberisse 25.03.1949 – 28.08.1957. Karbis hoiti dokumente ja pilte.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161077/020615-000-kunst-byst>

Keraamilisest savist Jaan Poska büst.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161079/020617-000-dokument-kiri>

L. Saare kiri Siberist, Novosibirski oblastist, Zdvinski rajoonist, Aino Olmrele tema ema, Marie Paaveli, surmast. Antud kiri iseloomustab hästi Siberi väga karmi elu.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161080/020618-000-dokument-kiri>

Aino Olmre kiri tundmatule isikule, kus kirjeldatakse oma Siberis, Omski oblastis, Tšerlaki rajoonis olevat onni. Välja on toodud mõõdud, kes seal varem on elanud ning üleüldist olemist.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161083/020619-000-dokument-foto-skaneeritult>

Foto skaneering. 1. mai rongkäik Norilskis, 01.05.1956.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161084/020620-000-dokument-avalduis>

Avalduis poliitilise karistatuse kaotamise kohta. Kellelt: Kukk, Aleksander, Juhani p. Kellele: ENSV KP esimene sekretär Karl Vaino. Aleksander Kukk palub ENSV valitsuselt täielikku rehabilitatsiooni seoses tema 1945. aasta poliitilise süüdimõistmisega ja karistuse määramisega Nõukogude Liidu poolt.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161085/020621-000-dokument-tootoend>

Tõend tööstaaži kohta. Antud kodanikule Kukk, Aleksander, Juhani p. Kellelt: NL Sisekaitse Ministeerium Sunnitöölaager „G“, 29. novembril 1951. aastal.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161088/020622-000-sooginou-lusikas>

Siberis valmistatud lusikas. Materjaliks puit. Lusika valmistajaks Salme Tallo.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161090/020623-000-eraldusmark-kaiseside>

Käeside, Eesti lipu värvides. Pärit Eesti Vabariigi aegsest perioodist, 1920-ndate aastate esimesest poolest. II maailmasõja ajal ning edaspidi oli käeside riidekapis peidus. Käesidet on kasutatud ka laulva revolutsiooni, Toompea lossi ründamise ning Teletorni sündmuste ajal.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161095/020624-000-kunst-maal>

Maal Tallinna vanalinna Laiast tänavast, taamal Oleviste kirik. Autoriks oli II maailmasõja ajal, sakslaste Eestist taganemisel, armeest maha jäänud Saksa sõjaväelane, kes püüdis ennast maalimisega elatada.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161099/020625-000-aparaat-morse-voti>

Morse võti. Pärit Nõukogude armeest, 1940. aastatest. Võetud kaasa Ülo Laaspere poolt Nõukogude armee ajateenistuse käigus, Tallinnas Juhkentalis asunud sidepataljonist.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161105/020627-000-kunst-graafika>

Boris Linde juuniori graafika „Soosortsid“ (1940) fotokoopia.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161126/020629-000-pakend-tubakakott>

Vangilaagris valmistatud tubakakott. Valmistatud arreteeritule, Karl Südale, teadmata naisvangi poolt Karaganda vangilaagris.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161128/020630-001-dokument-foto>

Foto, Karaganda vangilaagrist. Täpsemalt on tegemist eestlaste grupifotoga. Kuupäevaks on märgitud 17.06.1956.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161190/020631-000-sooginou-kruus>

Kruus, Siberi rongist välja heidetud, graveeritud kirjadega. Kruusi materjaliks on plekk ning värvuseks must. Et omastele teada anda, oli kruusi peale graveeritud: „Lähme teadmata kuhu. Kodu, t 20. Tervist Theo. Tallinn.“ ning „Orgi. Johannes Viljandimaa. Kõo vald. 28.06.1945.“

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161192/020632-000-tekstiil-kindad>

Vangilaagris valmistatud kindad. Kindad on valmistatud Komis, jalatsite kuivatuses „сусолка“, enne 1955. aastat.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161198/020634-000-tekstiil-lipp>

Eesti lipp koos alusega, Eesti Vabariigi ajast. Lipu omandas Linda Jürisson küüditamise tagajärjel tühjaks jäänud talust.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161200/020635-000-aparaat-raadio>

Raadio „Radiotehnika, Riga RT-755“.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161231/020636-000-raamat-broshyyr>

Brošüür „This beautiful land is my native country“. Kingitud A. Kompuse poolt kolonelleitnant G. L. Shadwellile, 24. veebruaril 1948 Lüübekis, Saksamaal. A. Kompus oli eestlastest põgenike esindaja Lüübekis. Kolonelleitnant G. L. Shadwell (sündinud 1904. aastal) oli elukutseline armeehvitser Lancashire Fusilier'ides (Briti jalaväe rügement). Kohe pärast II maailmasõda oli G. L. Shadwell tegev sõjaväelises valitsuses, Briti Reini Armees (British Army of the Rhine), okupeeritud Saksamaal. Tema tegevusvaldkonda kuulus ka vastutamine vähemalt kahe põgenikelaagri eest Põhja-Saksamaal. Üks oli eestlaste laager Lüübekis ning teine lätlaste laager.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161232/020637-000-dokument-kutse>

Kutse põgenikest eestlaste Eesti Vabariigi aastapäeva üritusele Lüübekis. Kuupäev: 20. veebruar 1948. Kutse on adresseeritud A. Kompuse poolt kolonelleitnant G. L. Shadwellile, 20. veebruaril 1948 Lüübekis, Saksamaal.

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161244/020638-002-meene-kiituskiri>

Kiitusekiri, antud Mokrõi Ostrov'i kooli õpilasele Olga Siilakule. 10. juuni 1946. Olga õppis Linnamäe koolis ning seejärel Mokrõi Ostrov'i koolis (Novgorodi oblast, Venemaa).

<https://vabamu.entu.ee/public-fond/entity-161249/020641-000-dokument-foto>

Foto, Tallinna Niguliste kiriku põlenud tornist 1982. aastal.

2.2. Säilitamine

Okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu kogud paiknevad Tondi Ärikeskuses endise Harju Maakohtu arhiivi ruumides. Hoidla ja museaalid on rahuldavas korras. Läbi on viidud korralised hooldused ja koitõrje.

3. NÄITUSED

3.1. Püsinäitus

Koostöös ajaloolaste, kultuurivaldkonna esindajate, arhitektuuribürooga KOKO ning Produktsioonigrupp OÜ-ga toimus uue püsinäituse produktsioon. Näitus avati 14. juulil 15 tundi kestnud maratoniga, mis ühtlasi tähistas muuseumi avamisest 2003. aastal 15 aasta möödumist.

Näitus jaguneb nelja temablokki - ebainimlikkus, eksiilis, Nõukogude Eesti, taastamine ning vabadus. Neist esimene käsitleb inimsusevastaseid kuritegusid ning kuraatoriks oli muuseumi näituste juht Sander Jürisson. Püsinäituse teist osa, mis käsitleb eestlaste põgenemist ja elu paguluses, koostas ajaloolane Maarja Merivoo-Parro, kelle uurimistöö fookuses on Teise maailmasõja ajal Eestist läände põgenenud eestlased. Kolmas näituse osa keskendub elule Nõukogude Eestis ning selle kuraatoriks on ajaloolane Uku Lember. Taastamise teema kuraatoriks oli ajaloolane ja politoloog ning mitmete kultuuriväljaannete

aktiivne kaastööline Aro Velvet. Näituse viimane ja viies osa on pühendatud vabadusele ning seda kureeris Daniel Vaarik, kes on töötanud nii ajakirjanikuna kui koostanud mitmeid Eesti ühiskonnaelu analüüsivaid strateegiaid ning kunstnik Kaido Ole, kelle käe all valmis teemaruumi keskne kunstiinstallatsioon.

Muuseumikülastajat juhivad läbi püsinäituse innovaatiline nutirakendus: E-giid. E-giid pakub kuulata lugusid ja mälestusi, mis käivituvad automaatselt igas teemaruumis, lugeda teavet väljapandud esemete kohta ning kuulata ekraanil kuvatud videoga sünkroonis olevat heli just sellises keeles, mille külastaja on seadmes eelnevalt valinud. Lisaks võimaldab e-giid koguda muuseumitööks ja arendusteks olulist statistikat. E-giid on muuseumi enda poolt välja arendatud nutirakendus, pidades silmas just meie muuseumi vajadusi ja spetsiifikat. E-giidi sisu on täna kättesaadav seitsmes keeles.

3.2. Ajutised näitused 2018. aastal:

Rändnäitus “Masters of Our Own Home’s: Estonia at 100”.

31.05-06.06 - Stanfordini ülikool, USA

28.09-19.10 - Tartu College, Toronto, Kanada

27.10- 27.11 - Rose Kennedy Greenway, Boston, USA

Näitus avati eelmisel aastal nii maailma ühes juhtivas Silicon Valley keskmeks olevas Stanfordini ülikoolis kui ka Torontos ning Bostonis. 2019. aasta suvel saab näitust näha Ühendriikide pealinna Washingtoni ühel tuiksoonel - National Mall'il. Stanfordinis külastas näitust nädal aja jooksul umbes 10 000 inimest. Torontos nägi näitust kolme nädala jooksul umbes 15 000 ning Bostonis kuu aja jooksul lausa 100 000 inimest. 2018. aastal püstitatakse näitus Washington DC-s ja Chicagos. Näitus kujutab Eestit, mis vaatamata oma väarikale vanusele on uudishimulik, arengujõuline, loominguline ja nooruslik. Kõlama jääb eestlaste visadus, mis on viinud Eesti 21. sajandil tehnoloogiliste lahenduste lipulaevaks. Läbi viie teema, milleks on ajalugu, kultuur, eestlaste olemus, kuulsad eestlastest maailmakodanikud Põhja-Ameerikas ja innovatsioon, avab näitus Eestiga seotud lahendusi ning uuenduslikke liikumisi, mis pakuvad äratundmist nii väliseestlastele kui inspiratsiooni mistahes maailma paigas elavatele inimestele. Näitust toetab interaktiivne koduleht videoklippide, mängude, pildigaleriidega, mis omakorda võimaldavad näitust vaadata ka nendel inimestel, kelle kodulinna ekspositsioon ei jõua. Ühtlasi on huvilistel võimalik veebilehe (<https://ee100.ee/>) kaudu vaadata näituse liikumist, jätta enda meenutus ja foto ning lugeda teiste muljeid. Näitus valmis EV100 välisprogrammi raames ning koostöös Stanfordini ülikooli raamatukogu, Väliseesti muuseumi ja Eesti Suursaatkonnaga Washingtonis.

Näitus Kümme kümnendit Eesti ajaloos.

28.11-14.01.2019. Näitus valmis Vabamus toimunud integratsiooniprojekti tulemusel.

Projekti toetasid Kultuuriministeerium ja Integratsiooni Sihtasutus läbi konkursi

“Lõimumise arendamine spordi ja kultuuritegevuste kaudu” Nelja projektipäeva jooksul kohtusid muuseumis eesti ja vene koolid: Tallinna juudi kooli, Tallinna saksa

gümnaasiumi, Tallinna kesklinna vene gümnaasiumi, Tallinna humanitaargümnaasiumi, Tallinna Kuristiku gümnaasiumi, Tallinna Mustamäe humanitaargümnaasiumi, Keila kooli, Tallinna Pelgulinna gümnaasiumi ning Lasnamäe gümnaasiumiga. Ühiselt arutleti ajalookirjutuse üle, uuriti, kuidas näitusi koostada, õpiti kasutama erinevaid mäluasutustega andmebaase, mille tulemusel valmis igal rühmal ühe näituse osa - ühe kümnendi - ideekavand, millest valiti välja parimad ning pandi kokku näitus "Kümme kümnendit Eesti ajaloos", mis on ühtlasi kingituseks Eestile EV100 raames. Nüüdseks on näitus läinud ringkäigule projektis osalenud koolidesse.

Näitus We were killed because we are Ukrainians.

14.11-14.01.2019 Näitus toimus KGB vangikongides koostöös Ukraina saatkonnaga Eestis

Näitus Meie lugu

14.07.2018 - ... Näitus valmis koostöös Stanfordi Ülikooliga, Ede Schank Tamkivi ja agentuuriga Optimist Creative. Näitus kõneleb proua Olga Kistler-Ritso annetuse toel Eestisse rajatud lähiajaloo muuseumist - Eesti esimene muuseumiks ehitatud hoone. Jutustame loo Olga elusaatusest läbi nelja erineva eluperioodi. Lisaks saab näitusel teada, kuidas käib muuseumis töö museaalidega ning kuidas need jõuavad näitusele.

4. PROGRAMMID

4.1. Haridusprogrammid

Muuseum pakkus erinevatele kooliastmetele kokku kaheksat muuseumitundi. 2018. aastal toimus muuseumis 47 (Vabamus 26 ja KGB vangikongides 21) muuseumitundi, mida külastas kokku 977 õpilast. Väljaspool muuseumi toimus 6 muuseumitundi, milles osales 165 õpilast. 2018. aastal arendati välja uued muuseumitunnid püsiekspositsioonile. Pakutavad muuseumitunnid:

- Mis on vabadus?
- Vabadus ja võrdsus kui õigus ja kohustus
- Ajalugu kui meie õpetaja
- Meie ajalugu ja teadmised II maailmasõjast
- Argielu Nõukogude Eestis
- Sõja mõju üksikisikule
- Kus lõppeb inimlikkus?
- Mäletamine ja mälestamine: kommunismi kuriteod (KGB vangikongides)
- Mänguasjad jutustavad (muuseumitund koolis)
- Juuni- ja märtsiküüditamine Eestis (muuseumitund koolis)

4.2. Muud hariduslikud tegevused

Hariduslikud elamused

- Sünnipäev muuseumis (lastele)
- Sünnipäev/meeskonnaüritus muuseumis (täiskasvanutele)
- Orienteerumismäng vanalinnas “Kümme olulist paika läbi saja aasta” (õpilastele)
- Muuseumiprogramm “Siberi meisterdamised” (õpilased/täiskasvanud)

Ekskursioonid

- Ekskursioonid eesti keeles
- Ekskursioonid võõrkeeles

2018. a viidi läbi 163 (2017: 127) ekskursiooni, Vabamus 79 (2017: 86) ja KGB vangikongides 87 (2017: 41) eesti, inglise, saksa, soome, prantsuse ja vene keeles.

Õpitoad ja muud tegevused

- Eesti ja vene koolide lõiminguprojekt “Kümme kümnendit Eesti ajaloos” - toimus september-oktoober 2018.
- 32. keskkooli õpilaste muuseumipraktika - toimus mais 2018.
- Projektipäev “Keelu all” koostöös Rahvusraamatukoguga
- Giidide koolitused ja atesteerimine

5. KOOSTÖÖ

2018. tehti peamiselt koostööd partneritega, kes panustasid uue ekspositsiooni rajamisse: KOKO Arhitektid, MOTOR, JLP, Identity, Funcsys, TÜ Eetikakeskus, Tallinna Ülikool, ERR, Optimist, Hansab, Light On, Efektvalgus, Fraktal, Mediabroker, Eestifoto Stuudio, JCDecaux, Reisiexpert, Vurr, Printlink Skillmill, 4SistersKitchen Catering, Tiina Talumehe Moestudio, Silindia Ehitus, Inseneribüroo Pluss, Tehnolabor, Siltau Systems, Riksen OÜ, Interlogic, Calmar Electer, HN Steel, Spinaldev, Telora, Extech, Pipemasters, Tolaram Group, Kodukoristus, ITK Inseneribüroo, Hevac OÜ, Tammiste Personalibüroo, Cobalt, LHV, Tallinn Music Week. Lisaks panustasid ekspositsiooni rajamisse paljud kunstnikud, teadurid, kujundajad, tehnikud, tõlkebürood jne.

2018. aastal jätkus muuseumi hea koostöö Eestis asuvate välisriikide saatkondade ja riikliku protokolliga. Jätkus ka hea koostöö Stanfordi Ülikooliga, kellega koos korraldati 2018. aastal USA-s ja Kanadas rändnäitus. Muuseumi esindajad esinesid ka Stanfordin peetud rahvusvahelisel konverentsil nimega AABS.

Lisaks viidi koostöös Stanfordi Ülikooliga läbi praktikantide programm, mille raames töötasid 1 Stanfordi praktikant 2018. aasta suvel muuseumis.

Koostöös paljude partneritega käidi mitmetel õppereisidel ja osaleti erinevatel konverentsidel nii Iisraelis, USA-s, Kanadas, Horvaatias kui ka mujal. Reisidel uuriti nii lähiajaloo ja mälupoliitika teemasid kui ka turunduse ja muuseumi tutvustamise valdkondi. Vabamu tegevust ja uut püsiekspositsiooni tutvustati omakorda nii rahvusvaheliselt kui ka Eestis nii konverentsidel, seminaride, kui ka messidel. Erinevaid koostööpartnereid sh muuseume võõrustati muuseumis jagades Vabamu kogemust: õnnestumisi ja õppetunde uue püsinäituse rajamisel.

Peamised koostööpartnerid 2018. aastal:

- Kultuuriministeerium
- Riigikantselei (EV 100 ja eesistumise meeskond)
- Eesti Kaitseliit
- Läti, Leedu, Moldova, Tšehhi, Rootsi, Ukraina, Poola, Saksa, Taani, Prantsuse ja USA saatkonnad Tallinnas
- Prantsuse ja Ungari Instituudid Eestis
- Memento Eesti Liit
- Eesti Represseeritute Abistamise Fond SA
- Eesti Mälu Instituut
- Baltic Art Centre (Gotland)
- Rootsi Instituut
- Tallinna 32. Keskkool, Tallinna Humanitaargümnaasium, Juudi Kool, Tallinna Kuristikü Gümnaasium, Keila Kool, Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium, Tallinna Saksa Gümnaasium, Lasnamäe Gümnaasium
- Soome Rahvusvahelise Loovkultuuri Keskus DROM
- Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
- Eesti Rahvusraamatukogu
- Pimedate Ööde Filmifestival
- Eesti Inimõiguste Instituut
- Tallinna Ettevõtlusamet

6. TURUNDUS JA KOMMUNIKATSIOON

6.1. Turunduslikud tegevused

Toimus muuseumi rebranding - muudeti muuseumi brändi identiteeti, muuseumi nime ning loodi visuaalne identiteet. Muuseumile loodi uus koduleht koostöös Fraktal OÜ-ga. Muuseumi uus visuaalne identiteet loodi koostöös Identity OÜ-ga. Valmisid erinevad disainirakendused: uus logo ja selle kasutamise juhised; värvilahendused; tüpograafia (kujunduste font, süsteemi font); pildikeele näidised ja selgitus; graafilised elemendid;

blanketid; "Heade soovidega" kaart; tänukiri; visiitkaardid; PowerPoint esitluste põhjad; teeninduse sildid; poe sildid; kohviku sildid; pileti kujundus; reklaamkingitused; muuseumitundide, programmide trükised; visuaalid, pildid plakatitele; plakatid; flaierid; roll-up bännerid; välireklaam (print); ajalehe-, ajakirjareklaam; veebi/online bännerid uudisteportaalides, online (google, FB, Youtube), digiekraanid; telereklaam; raadioreklaam

Muuseumi uue püsinäituse avamise raames kasutati erinevaid reklaamikanaleid ja -lahendusi:

- Bussiootepaviljonid ja valgusvitriinid kogu Vabaduse puiesteel - 40 tk
- Bussiootepaviljonid ja valgusvitriinid süda- ja kesklinnas - 72
- Postitahvlid südalinnas - 112 tk
- Digiekraanid südalinnas - 5 tk
- Printreklaamid ja sisuturunduslikud artiklid ajalehtedes ning ajakirjades (sh ka kGB vangikongide printreklaamid): Postimees esikülj, Imeline Ajalugu, Nordica Time Flies, Lux Express Direction, Estonian Selected, Map of cruise port, Horisont, Baltic Guide fin, Baltic Guide rus, Добро пожаловать в Таллинн, Like a Local, Tallinn in Your Pocket, TallinnThisWeek, OldTownMap, jt turistikaardid

Lisaks tehti koostööd Eesti Meedia AS-ga (Postimees.ee portaaliga), kus oli muuseumile loodud eraldi rubriik "Vabadusel ei ole piire", mille sisu tootis muuseum ise. Rubriigis loeti muuseumi kohta lugusid 21 497 korda ning 15 093 unikaalse kasutaja poolt. Muuseumi bännerite kaudu suunati rubriiki üle 6 000 inimese. Postimees.ee portaalis olid üleval ka erinevad bännerreklaamid (eesti- ja venekeelsed), mida näidati kokku 2 229 561 korda.

Täpsemad statistilised andmed jaotusid järgnevalt:

Mobiil est: 829 947 näitamist, 3035 klikki, ctr 0,36%

Mobiil rus: 505 085 näitamist, 2104 klikki, ctr 0,41%

Est sisu veebis: 789 464 näitamist, 787 klikki, ctr 0,10%

Rus sisu veebis: 105 065 näitamist, 125 klikki, ctr 0,11%

Püsinäituse avamise raames loodi ka online kampaania, mida kasutati erinevates Google'i kanalites (Youtube, Google search jne) ning Facebookis. Reklaamid olid kolmes erinevas keeles (eesti, inglise, vene) ning sihitud vastavalt sihtgruppidele.

Vabamu kampaania reklaame kuvati kokku üle 2,2 miljoni korra. See on aga prognoositust vaid 18% ning tuleneb suuresti kitsast sihtimisest, mille tõttu kuvamiste arv oli piiratud. Klikke tehti reklaamidel aga kokku 5 757 korral, mis teeb kampaania keskmiseks CTR% 'iks (klikkide osakaal näitamistest) 0,25% (progn. 0,12%). See näitab, et huvi reklaamide vastu oli oodatust suurem, kuigi näitamiste arv jäi prognoositust madalamaks. Kõige paremini (CTR% 'i põhiselt) töötasid aga reklaamid Googles, mis olid suunatud välismaale (CTR

0,34%) ning Facebooki turistidele suunatud reklaamid (CTR 0,33%). Väga hästi läks EST+RUS Facebooki reklaamidel, kuid ka teiste Google sihtimiste puhul oli CTR prognoositust kõrgem. See näitab, et antud kanalid töötasid hästi jõudmaks sobiva sihtrühmani! Kõige rohkemate inimesteni jõudsid Google võrgustiku EST reklaamid (üle 550 tuhande inimese) ning kõige väiksema katvusega oli Facebooki turistidele suunatud reklaamid (üle 5 tuhande inimese). Google välismaale suunatud reklaamide puhul tundsid reklaamide vastu huvi kõige rohkem inimesed Venemaalt (CTR 0,50%), Rootsist (CTR 0,49%) ning Prantsusmaalt (CTR 0,48%) Google reklaamide puhul oli huvi kõige suurem vanusegrupis 35-44, Facebookis aga vanuses 25-34.

Alates püsinäituse avamisest (14. juulist) kuni aasta lõpuni kasutas muuseum Googlis SEM reklaame. 2018 reklaamiperioodi vältel (juuli-detsember) on muuseumi reklaamid ilmunud 105 025 otsingu juures. Inimesed on klikkinud reklaamidel 7 525 korda, mis teeb keskmiseks klikitavuseks 7,16% ja klikihinnaks 0,14€. Kõige enam tehti otsinguid oktoobris. Reklaamide vastu tundsid inimesed aga enim huvi juulis, mis oli ka esimene kuu kui muuseum oli otsinguga üleval.

Püsinäituse avamise perioodil levisid ERR-i raadiokanalites eesti- ja venekeelsed Vabamu reklaamid nii üleskutsega avamissündmusele kui ka hiljem muuseumi külastusele. Lisaks olid ERR-i kultuurikanalites ka telereklaamid, mida näidati nii 2018. a juulis ja augustis kui ka novembris. 2018. a oktoobris toimus ka Star FM-i raadiomäng, mis sisaldas saates osalenutele küsimusi Eesti lähiajaloo kohta ning auhindu Vabamu kinkepiletite näol.

KGB vangikongide ja okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu sotsiaalmeediakanalites (Facebook ja Instagram) on aktiivselt tehtud postitusi, erinevate sündmuste loomisi ja eelarvestatud reklaame. Keskmiselt on tehtud 2 postitust nädalas. 2018 aasta lõpuks on KGB vangikongide Facebooki kontol 569 jälgijat ning Instagrami kontol 152 jälgijat. Okupatsioonide ja vabaduse muuseumil Vabamu on Facebookis 2059 jälgijat ning Instagramis 434 jälgijat.

Vabamu rändnäituse "Masters of Our Own Homes: Estonia at 100" turundamiseks loime uue samanimelise Facebooki konto. Kontol koguneb jälgijaid iga päevaga juurde ning hetkel on sellel 122 jälgijat. Näitust turundati koostöös linnadega ja seal elavate väliseestlastega, kus näitus oli üles pandud (Stanford, Toronto, Boston). Turundamiseks loodi rändnäituse flaiereid, paigaldati linnapildis plakateid ning kasutati kohalikes väliseestlaste väljaannetes erinevaid reklaampindasid.

6.2. Meediakajastus

Muuseumi näitusi ja sündmusi otseselt või muuseumi tegevust kaudselt käsitlevaid kodumaiseid meediakajastusi oli aasta jooksul ligi 250 korda

Muuseumi tegevust kajastasid mitmed üle-eestilised telekanalid ja väljaanded (sh ka paljud venekeelsed väljaanded nagu nt rusDelfi, stolitsa.ee, rus.err.ee, PBK, Delavõje Vedomosti, Sputnik, Raadio 4, Vecherka jne), samuti maakondlikud või teised kitsama lugejaskonnaga väljaanded. Ilmus arvamuskajastusi, näituste arvustusi, sündmuste kajastusi, intervjuusid näituste loojate ja muuseumi juhtkonnaga.

Kõige suurema kajastuse sai okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu uus püsinäitus, mil perioodil 03.06 - 31.08.2018 oli aktiivselt kajastusi näituse avamisest kokku 111 artiklit. Mõned näited:

Geenius (artikkel e-giidist): <https://geenius.ee/uudis/uuendatud-okupatsioonide-muuseum-paneb-bluetooth-majakatega-lood-elama/>

RUS Postimees: <https://rus.postimees.ee/4755995/u-svobody-net-granic-v-muzee-okkupaciy-otkroetsya-novaya-ekspoziciya>

ERR (Aktuaalses Kaameras): <https://kultuur.err.ee/846146/aktuaalne-kaamera-tegi-ringkaigu-okupatsioonide-ja-vabaduse-muuseumis-vabamu>

Stolitsa (positiivne artikkel uuest püsinäitusest): <http://stolitsa.ee/217482>

Postimees (intervjuu Merilin Piipuu, Daniel Vaariku ja Kaido Olega): <https://kultuur.postimees.ee/4684685/piilu-esimesena-uuenenud-okupatsioonide-muuseumi>

EPL:<http://epl.delfi.ee/news/kultuur/fotod-uuel-vabamu-muuseumil-on-hoopis-teistsugune-lahenemine?id=83013573>

EPL (galerii avamispäevast): <http://epl.delfi.ee/news/kultuur/fotod-endine-okupatsioonide-muuseum-nuudne-vabamu-on-rahvale-avatud-vaata-kes-tulid-esimestena-uudistama?id=83041791>

Tähelepanuväärne on, et eraldi lood tegid muuseumist ja muuseumi tegemistest Eesti enim vaadatud saated nagu Pealtnägija, kus muuseumi näituste juht Sander Jürisson rääkis muuseumile annetatud erakordsest videolõigust eestlaste põgenemisest Rootsi. ETV saade Ringvaade tegi muuseumist loo lausa kolmel korral (kolmas kord oli ajutise näituse saatmisest USA-sse), mil näidati vana püsinäituse sulgemist ja museaalide pakkimist ning uue püsinäituse avamist ja selle tutvustamist. Lisaks tehti muuseumist otse sündmustelt reportaažid ka Aktuaalses Kaamerasse: muuseumi vana püsinäituse sulgemisest ja selle raames toimunud muuseumimaratonist ning uue püsinäituse avamissündmusest ning selle tutvustamisest.

Muuseumi püsinäituse avamisel toimus lisaks pressiüritus, mil ajakirjanikele tutvustati maja ja näitust. Uue püsinäituse kohta kirjutati poole aasta jooksul kokku 3 arvustust (2 tk Sirpis ja 1 Määrilehes), mis on muuseumimaastikul ühe näituse kohta väga hea tulemus.

Ajutistest näitustest pälvis enam tähelepanu Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks valminud **rändnäitus “Masters of Our Own Homes: Estonia at 100”**. Näituse kajastamisega nii Eestis kui rahvusvaheliselt alustasime aprillis. Samal ajal alustasime AABSi konverentsi meediakajastuse raames rändnäituse tutvustamist. Ennekõike leidsid kohalikud väliseestlased, et programm, üritused ja näituse kommunikatsioon võiks olla kohalikele kogukondadele ja info levitamiseks kasutati organisatsioonide veebilehti, meililiste ja sotsiaalmeedia platvorme. Aprillis algas ka teavitamine näituse kodulehe, sotsiaalmeediakanalite ja väliseestlaste kogukondade kaudu. Näituse peatset saabumist Põhja-Ameerikasse kajastas muuhulgas [estonian world](#). Kõige suurema meediakajastuse pälvis näituse avamine Stanfordin. Tutvustav artikkel jõudis 3.06 sellistesse väljaannetesse: [kultuur.err.ee](#), [Postimees online](#), [Pealinn](#), [EPL online](#), Eesti Päevaleht (4.06, lk 14-15), [EV100.postimees.ee](#), [Estonian World Review \(eesti.ca\)](#). Tutvustav raadiouudis oli Kucus ja Vikerraadios. Lisaks ilmus artikkel ka väliseesti paberlehes Vaba Eesti Sõna. Torontos kajastas näitust mitmekülgset ja arvukate artiklitega kohalik eestlaste ajaleht [Eesti Elu](#). Eesti meediaväljaannetest kajastas näitust [EPL](#) ja [Delfi](#). Järeltegevustena kajastas rändnäitust ka ETVs linastuv [ülevaatesaade EV100 välisprogrammist](#).

Samuti pälvis suurt tähelepanu muuseumi integratsiooniprojekt, mil loodi eesti ja vene keelt kõnelevate õpilastega. Projekti tulemusel valmis ajutine näitus "Kümme kümnendit Eesti ajaloo". Projekti ja näitust kajastati kokku ligi 20 korral, millest ligi pooled olid venekeelsed kajastused.

Lisaks pakkus muuseum salvestuskohana huvi ka erinevatele teleaadetele: saateid on muuseumis salvestamas käinud nii ETV, Tallinna Televisioon kui ka Kanal2.

7. TÖÖTAJAD, VABATAHTLIK TÖÖ JA PRAKTIKA

Muuseumis töötas 2018. aasta seisuga keskmiselt 12 põhikohaga töötajat (tegevdirektor, arendusjuht, näituste juht, programmijuht, peavarahoidja, büroojuht, külastusjuhid, turundus- ja kommunikatsioonijuht, haldusspetsialist, rändnäituse projektijuht). Lisaks töötavad muuseumi juures mitmed inimesed, kes osutavad teenust või töötavad töövõtulepingu alusel perioodiliselt (uue püsiekspositsiooni kuraatorid, hariduspedagoog, erinevate projektide nagu näiteks videote digiteerimine juhid jne)

Erialase muuseumipraktika raames praktiseeris muuseumis 2018. aastal 10 üliõpilast.

Töötukassa vabatahtlike programmi kaudu abistas muuseumis 1 vabatahtlik põhiliselt kogude korrastamisel, digiteerimisel ja kolimisel.

8. AVALIKUD SÜNDMUSED

Möödunud aasta tõi mitmeid põnevaid sündmusi ja seega ka uusi külastajaid. 2018. aastal osales Okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu korraldatud sündmustel kokku 4 714 inimest. Mitmed näitused ja sündmused said teoks tänu headele - nii kodumaistele kui rahvusvahelistele - koostööpartneritele.

Erinevad rendiüritused tõid muuseumisse veel 1 075 inimest.

Märkimisväärne sündmus oli kindlasti Okupatsioonide muuseumi vana püsinäituse sulgemismaraton 2018 aasta alguses, mil muuseum oli avatud 14 h (10.00-00.00) ning osaleda sai nii eesti-, vene kui ingliskeelsetel ekskursioonidel, lastele olid eraldi töötod ning päeva mitmekesistasid õhtune kontsert ning ja film "1944". Sulgemispäeval külastas muuseumi 1 200 inimest. Kõige olulisema sündmusena saab esile tõsta Vabamu uue püsinäituse avamismaraton, mis kestis 15h (9.00-00.00). Avatud olid töötod lastele ning terve päeva vältel oli võimalik osa võtta erinevatest kontsertidest õuealal ja ekskursioonidest vanalinnas nii eesti kui inglise keeles, lisaks osaleda spetsiaalselt Vabamu püsinäitusele loodud etendusel, mille lavastajaks oli Laura Jaanhold. Avamispäeval külastas Vabamut enam kui 1 000 inimest. Vaid kuu hiljem toimus muuseumi pidulik avamine pea 200 külalisega - partnerid, toetajad, muuseumisõbrad, panustajad. Avakõne tegi Eesti Vabariigi President ning esines ETV lastekoor koos Mari Kalkuniga.

2018. aasta olulisemad sündmused:

- Vana püsinäituse sulgemine(jaanuar)/osalejaid: 1 200
- Muuseumiöö "Õös on pidu" KGB vangikongides (mai)/ osalejaid: 1 460
- Vabamu avamine – nii kutsetega sündmus kui ka külastajatele avamine (juuli/august)/ osalejaid: 1 230
- Vestlusõhtu "Minna ei taha, kuid jääda ei saa" (september)/osalejaid: 30
- Filmi- ja vestlusõhtu Ilmar Taskaga (oktoober)/osalejaid: 45
- Ajutise näituse "We are killed because we are Ukrainians" avamine (november)/osalejaid: 30
- Lõimumisprojekti rändnäituse "Kümme kümnendit Eesti ajaloos" avamine" (november)/osalejaid: 30

9. MUUSEUMI KÜLASTATAVUS

2018. aastal külastas Okupatsioonide ja vabaduse muuseumit Vabamu ja KGB vangikonge 68 603 (2017: 47 937) piletiga külastajat. Koos üritustel osalejate ning tasuta muuseumisse pääsenud külalistega käis muuseumis 2018. aastal ligikaudu 73 225 (2017:55 488) inimest. Kõige suurem külastatavus oli ootuspäraselt juulis ja augustis (üle 2 000 külastaja kuus).

Külastajate jaotus välis- ja siseturistide lõikes:

22% (2017: 17%) eestimaalased

78% (2017: 83%) välituristid, kes jaotusid räägitava keele alusel järgnevalt:

- 21% inglise keel
- 12% soome keel
- 6% saksa keel
- 5% prantsuse keel
- 4% vene keel
- 2% hispaania keel
- 28% muu

10. ARENDUSTEGEVUSED

10.1. Näitustegevus ja kogud

- Uue püsinäituse “Vabadusel ei ole piire” sisuloome koostöös kuraatoritega ja e-giidi autoriga (sh filmid, esemete tekstid, interaktiivsete ekraanide sisuloome jne)
- Ekspositsiooni tehnoloogia valik ja rakendamine (ekraanid, projektorid, serverid jne)
- Esemete konserveerimine uue püsiekspositsiooni jaoks
- Rändnäituse pakkimine, transportimine ja ülespanek kolmes USA linnas.
- Muuseumi kogude korrastamine ja kolimine, sh püsinäituse 2003-2018 esemete korrastamine ja oma kohale asetamine
- Uute eksponaatide kogumine uue püsiekspositsiooni jaoks
- Laste ekspositsiooniosade loomine ja laste e-giidi arendamine
- Raamatukogu loomine (kujundus ja raamatute valik) muuseumisaali
- Muuseumi ajaloo ja Olga Kistler-Ritso elust kõneleva ajutise näituse ja raamatu loomine

10.2. Programmid

- Uue püsiekspositsiooni haridusprogrammide ja giidituuride väljatöötamine
- Sündmuste läbiviimiseks vajaliku tehnoloogia ja tehnoloogiliste süsteemide analüüs, valik ja seadistamine (ekraanid, projektorid, kõlarid, mikrofonid, valgus, nende juhtimine ühtsest süsteemist jne).
- Erivajadustega inimeste vajaduste analüüsimine ja ekspositsiooni ning seda toetava taristu arendamine neist lähtuvalt (pimedate juhttee, ligipääs ratastooliga, e-giid vaegkuuljatele jne).
- Muuseumi püsinäituse avamisürituste väljatöötamine ja korraldamine
- Suvelaagri ettevalmistamine ja korraldamine
- Erinevate teabepäevade korraldamine giididele, turismibüroodele, õpetajatele jne
- Giidide koolituse ja atesteerimise sisseviimine

10.3. Turundus, müük ja kommunikatsioon

Vabamu ja KGB vangikongide poe omatoodete väljaarendamine

- Vabamu toodete/teenuste loomine ja väljaarendamine
- Vabamu statistika kogumise väljaarendamine e-giidi seadmes
- Muuseumi kommunikatsioonistrateegia loomine
- Vabamu turundusmaterjalide väljatöötamine
- Erinevate pakettide ja kampaaniate loomine ning läbiviimine mitmesugustele sihtgruppidele
- Annetuskampaania läbiviimine, kohtumised potentsiaalsete annetajatega ja kodulehe ning annetusseina kontseptsiooni loomine ning seadmete ja graafika paigaldamine.
- Uue kodulehe kontseptsiooni, disaini ja sisu loomine ning avaldamine
- Vabamu ehitamisest rääkiva filmi loomine
- Fassaadiprojektsiooni arendamine ja rakendamine
- Ruumide rentimise hinnapoliitika analüüs ja vastavate kampaaniate tegemine sihtgruppidele
- Reklaampindade valik ja broneerimine 2019. aastaks
- Partnerite tänamine ja jõulukaartide saatmine

10.4. Teenindus

- Vabamu poe ja kohviku kontseptsioonide ja äriplaanide väljatöötamine
- Vabamu kohviku ja poe loomine ning avamine sealhulgas sortimendi valik, partnerite leidmine (sh kohviku toitlustaja leidmine), mööbli (poe riulid, kohviku laudad, toolid jm) ja tehnika (sh kohviku seadmed) valimine ja soetamine, vajalike vahendite soetamine (nt lauanõud, kassarullid jne) ja lubade hankimine
- Vabamu teenindusvaldkonna väljaarendamine: uue kassasüsteemi (Compucash) kasutuselevõtmine ja väljaõpe, värbamisprotsessi ettevalmistamine, uute külustusjuhtide värbamine (4 uut külustusjuhti alustasid tööd juunis) ja väljaõpe, süsteemide ja põhimõtete loomine, vastavate juhendite koostamine (külustajate juhend) jpm.
- Vabamu piletite väljatöötamine (sh partneri leidmine) ja piletite hinnainfo loomine ning tasuta külustusõiguse põhimõtete väljatöötamine
- Külustajaid informeerivate siltide ja märkide kujundamine ja paigaldamine (teksti loomine, kohtade tähistamine jne)
- Vabamu külustajate tagasiside kaardistamine ja statistika kogumine ning analüüs ning partnerite informeerimine vajalikest korrektuuridest
- KGB vangikongides teenindusvaldkonna parendamine: kassasüsteemi (Compucash) täiendamine, uute külustusjuhtide värbamine (2 külustusjuhti alustasid tööd mais) ja väljaõpe, külustusjuhtide juhendite täiendamine
- KGB vangikongides muuseumipoe loomine ja avamine

- Vabamu külastusjuhtidele ühtse tööriietuse loomine koostöös Tiina Talumees moestuudio ja Sangariga
- Vabamu kodulehele külastajatele vajaliku informatsiooni koondamine
- Uue teenindusjuhi värbamine
- Korrektsete tööjuhendite loomine ja täiendamine (nt külastusjuhtide juhend ja sularaha liikumise kord, kaeba arvelevõtmise ja mahakandmise kord jne)
- Tööjõukulu jälgimine ja hindamine
- Madalhooaja tootegruppide ja toodete ülevaatamine, rakendamine
- Külastusjuhtidele suunatud koolitusplaani loomine ja tuleohutuse koolituse organiseerimine
- Vabamu kohviku ja poe toodete sh väljapaneku ettevalmistamine jõuluperioodiks
- KGB vangikongide poe ja Vabamu kohviku ning poe aastalõpu inventuur ja Vabamu lao korrastamine

10.5 Juhtimine ja arendus

Peamised tegevused 2018 aastal:

- Uue audiitori valik ja auditi läbiviimine
- Läbirääkimised ja leping LHV pangaga uue püsiekspositsiooni rahastamiseks laenulepingu kaudu
- Ehituslepingu sõlmimine ja ehituse läbiviimine uue püsiekspositsiooni ja seda toetava taristu rajamiseks (sisetööd: seinad, laed, põrandad, ukсед, trepid, elekter, vesi, küte, automatiseerimine, valve, üldheli, valgustus jne; välitööd: kõnnitee rajamine, Berliini müüri ümbertõstmine, parkla korrastamine jne)
- Ekspositsioonilepingu sõlmimine ja ekspositsiooni rajamine
- Ehituse ja ekspositsiooni alaste lisatööde planeerimine ja kalkuleerimine
- Kasutusloa taotluse ettevalmistamine ja esitamine
- Uue struktuuri rakendamine ja uute töötajate värbamine
- Uue hinnapoliitika kujundamine ja rakendamine
- Uute töövahendite, sh tehnoloogia uuendamine ja uute süsteemide kasutuselevõtt
- Ajutise kontori sisseseadmine ehitusperioodi ajaks
- Uue kontori disain ja mööbli valik ning soetamine
- Raamatupidamissisekorra eeskirjade uuendamine
- Uute halduspartnerite otsimine, läbirääkimiste pidamine ja lepingute sõlmimine (valve, parkla haldus, elektrikäit, porivaibad, ATS kontroll jne.)
- Erinevate vahendite ja inventari valik ja soetamine (toolid, ratastool, lapsekäru jne)
- Meeskonna koolituste läbiviimine (DISC, strateegiapäevad jne)
- Aruteluruumi kujundamine, loomine ja sisustamine
- 2019 aasta eesmärkide, mõõdikute, tegevuskava ja finantsplaani loomine
- Arenguvestluste läbiviimine

Sihtasutust juhib kahe liikmeline juhatus. Juhatuse liikmetele maksti 2018.aastal töötasusid 32 tuh (2017: 34 tuh) eurot. Töötajatele maksti 194 tuh (2017: 123 tuh) eurot.

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutuse nõukogu on 4 liikmeline: Sylvia Kistler Thompson (nõukogu juht), Michael A. Keller, Merju Künnapuu, Sten Tamkivi. Nõukogu liikmetele töötasu makstud ei ole.

11. FINANTSNÄITAJAD

Finantssuhtarvud	2018	2017
Tulu majandustegevusest muutus 2018/2017; 2017/2016	+ 54 %	+ 59 %
Toetuste ja annetuste muutus: toetused ja annetused 2018/2017; 2017/2016	+ 42 %	+ 80 %
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja: käibevara/ lühiajalised kohustused kordades	1,6	7

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	52 876	601 507	2
Nõuded ja ettemaksed	24 615	3 114	3
Varud	9 933	0	
Kokku käibevarad	87 424	604 621	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	2 855 812	1 455 687	5
Kokku põhivarad	2 855 812	1 455 687	
Kokku varad	2 943 236	2 060 308	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	63 156	0	6
Võlad ja ettemaksed	54 863	77 258	7
Eraldised	0	8 990	8
Kokku lühiajalised kohustised	118 019	86 248	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	522 225	0	6
Kokku pikaajalised kohustised	522 225	0	
Kokku kohustised	640 244	86 248	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 974 060	1 615 306	
Aruandeaasta tulem	328 932	358 754	
Kokku netovara	2 302 992	1 974 060	
Kokku kohustised ja netovara	2 943 236	2 060 308	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	869 064	613 987	9,10
Tulu ettevõtlusest	352 597	227 610	11
Muud tulud	9 004	0	8
Kokku tulud	1 230 665	841 597	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-423 538	-220 261	12
Tööjõukulud	-307 117	-221 204	13
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-162 489	-41 414	5
Kokku kulud	-893 144	-482 879	
Põhitegevuse tulem	337 521	358 718	
Intressitulud	0	36	
Intressikulud	-8 663	0	
Muud finantstulud ja -kulud	74	0	
Aruandeaasta tulem	328 932	358 754	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	337 521	358 718	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	162 489	41 414	5
Muud korrigeerimised	-8 990	0	8
Kokku korrigeerimised	153 499	41 414	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-21 513	23 733	3
Varude muutus	-9 932	0	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-22 384	18 433	7
Kokku rahavood põhitegevusest	437 191	442 298	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-1 562 614	-101 809	5
Laekunud intressid	74	36	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-1 562 540	-101 773	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	599 922	0	6
Saadud laenude tagasimaksed	-14 541	0	6
Makstud intressid	-8 663	0	6
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	576 718	0	
Kokku rahavood	-548 631	340 525	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	601 507	260 982	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-548 631	340 525	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	52 876	601 507	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2016	1 615 306	1 615 306
Aruandeaasta tulem	358 754	358 754
31.12.2017	1 974 060	1 974 060
Aruandeaasta tulem	328 932	328 932
31.12.2018	2 302 992	2 302 992

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Kistler-Ritso Eesti SA raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (EFS), RpS § 3 punkt 7, mis tugineb rahvusvahelisel tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele.

Eesti finantsaruandluse standardid on kehtestatud Raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid ja Avaliku sektori finantsarvestuse ja– aruandluse juhend.

Kistler-Ritso Eesti SA kasutab kasumiaruande koostamisel raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemi 1.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

2017.aastal on sihtotstarbeliste toetuste kulud klassifitseeritud mitmesuguste tegevuskulude alla. Vastavalt sellele on muudetud ka 2016 aasta võrdlusandmeid.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu ja ettemaksetena kajastatakse tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana võetakse arvele vara, mille soetusmaksumus ületab 500 eurot ja mille kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse ja immateriaalse põhivara puhul vara väärtuste võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 500 eurot.

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes(aastates):

Ehitis 50 aastat;

Arvutustehnika 3 - 4 aastat;

Masinad ja seadmed 3 - 4 aastat;

Muud põhivarad 3 - 4 aastat.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse renditehingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud renditehingud kajastatakse kasutusrendina.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Finantskohustused liigitatakse lühiajalisteks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast või sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansipäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerimise aeg või summa ei ole kindlad. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks.

Annetused ja toetused

Toetustena käsitletakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- 1) sotsiaaltoetused – toetused füüsilistele isikutele, v.a toetused ettevõtlikeks;
- 2) sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisele sihtotstarbele saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- 3) tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Sihtfinantseerimine jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et selle saaja peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara.

Sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna toetuse saamise tekkepõhisele momendil, st põhivara soetamise perioodil. Sihtfinantseerimise arvel soetatud põhivara soetusmaksumus kajastatakse vastavalt põhivaraobjekti kuuluvusele kas materiaalse või immateriaalse põhivarana.

Tegevustoetuse korral võib toetuse saaja seda kasutada suuremal määral oma äranägemisel, sh kas tegevuskulude või investeeringute soetamiseks. Toetusega võib kaasneda aruandlus tehtud kulutuste kohta, kuid see võib ka puududa. Tegevustoetused kajastatakse kassapõhiselt.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglases väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Kulud kajastatakse nende tekkimise perioodil.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse sihtasutuse tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning nende pereliikmeid (kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps), samuti sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid, kelle üle eelpoolnimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju. Raamatupidamise aastaaruandes avaldatakse informatsioon eelpool nimetatud seotud osapooltega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Aruandeaasta finantsaruanded kajastavad olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi bilansipäevajärgseid sündmusi, mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata bilansis. Oluliste bilansipäeva järgsete sündmuste olemasolul on vastavate sündmuste sisu avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Kassa	6 276	4 495
Pangakonto Swedpangas	8 017	0
Pangakonto LHV pangas	38 583	597 012
Kokku raha	52 876	601 507

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	11 056	11 056	
Ostjatelt laekumata arved	11 056	11 056	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	9 487	9 487	4
Muud nõuded	3 639	3 639	
Viitlaekumised	3 639	3 639	
Ettemaksed	433	433	
Tulevaste perioodide kulud	433	433	
Kokku nõuded ja ettemaksed	24 615	24 615	
	31.12.2017	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	2 648	2 648	
Ostjatelt laekumata arved	2 648	2 648	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	200	200	
Ettemaksed	266	266	
Tulevaste perioodide kulud	266	266	
Kokku nõuded ja ettemaksed	3 114	3 114	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		2 867		778
Üksikisiku tulumaks		4 217		3 101
Erisoodustuse tulumaks		36		139
Sotsiaalmaks		8 561		5 868
Kohustuslik kogumispension		513		331
Töötuskindlustusmaksed		564		383
Ettemaksukonto jääk	9 487		200	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	9 487	16 758	200	10 600

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

								Kokku
	Ehitised	Arvutid ja arvutisüsteemid		Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
31.12.2016								
Soetusmaksumus	1 786 021	10 307	10 874	21 181	29 458	91 132	91 132	1 927 792
Akumuleeritud kulum	-485 146	-9 422	-8 474	-17 896	-29 458	0	0	-532 500
Jääkmaksumus	1 300 875	885	2 400	3 285	0	91 132	91 132	1 395 292
Ostud ja parendused	34 808	4 454		4 454	16 157	46 390	46 390	101 809
Amortisatsioonikulu	-36 896	-1 674	-1 775	-3 449	-1 069		0	-41 414
31.12.2017								
Soetusmaksumus	1 820 829	4 454	1 500	5 954	16 157	137 522	137 522	1 980 462
Akumuleeritud kulum	-522 042	-789	-875	-1 664	-1 069	0	0	-524 775
Jääkmaksumus	1 298 787	3 665	625	4 290	15 088	137 522	137 522	1 455 687
Ostud ja parendused	589 467	11 426	1 148	12 574	960 573			1 562 614
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused	589 467							589 467
Muud ostud ja parendused		11 426	1 148	12 574	960 573			973 147
Amortisatsioonikulu	-88 035	-3 131	-509	-3 640	-70 814			-162 489
Ümberliigitamised	84 881				52 641	-137 522	-137 522	0
31.12.2018								
Soetusmaksumus	2 495 177	15 880	2 648	18 528	1 029 371	0	0	3 543 076
Akumuleeritud kulum	-610 077	-3 920	-1 384	-5 304	-71 883	0	0	-687 264
Jääkmaksumus	1 885 100	11 960	1 264	13 224	957 488	0	0	2 855 812

Aruandeaastal kanti maha amortiseerunud põhivara soetusväärtuses 0(2017:49 139) eurot, jääkväärtuses 0 (2017: 0) eurot. Kistler-Ritso Eesti SA-le kuulub muuseumihoone aadressil Tallinn, Toompea tn.8. Kinnistul, millel muuseumihoone asub, kasutatakse kasutusvalduse lepingu alusel. Kasutusvalduse leping on sõlmitud 50 aastaks ning see lõpeb 2052. aastal. Lepingu lõppemisel läheb hoone kinnistu omaniku valdusse.

Lisa 6 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Pikaajalised laenud							
Pangalaen	585 381	63 156	315 780	206 445	4,4%+euribor	EUR	16.03.2028
Pikaajalised laenud kokku	585 381	63 156	315 780	206 445			
Laenukohustised kokku	585 381	63 156	315 780	206 445			

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	17 808	17 808
Võlad töövõtjatele	20 217	20 217
Maksuvõlad	16 758	16 758
Muud võlad	80	80
Muud viitvõlad	80	80
Kokku võlad ja ettemaksed	54 863	54 863

	31.12.2017	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	47 092	47 092
Võlad töövõtjatele	19 313	19 313
Maksuvõlad	10 600	10 600
Muud võlad	253	253
Muud viitvõlad	253	253
Kokku võlad ja ettemaksed	77 258	77 258

Lisa 8 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2017	Moodustamine/ korrigeerimine	31.12.2018
Kokku eraldised	8 990	-8 990	0
Sealhulgas:			
Lühiajalised	8 990	-8 990	0

	31.12.2016	Moodustamine/ korrigeerimine	31.12.2017
Kokku eraldised	8 990		8 990
Sealhulgas:			
Lühiajalised	8 990		8 990

2015.a. moodustati sihtasutuse bilansis eraldi summas 8990 eurot sihtasutuse varasematel perioodidel tekkinud võimalike kohustuste katteks. Eraldis on kajastatud summas, mis on juhtkonna hinnangul tõenäoliselt vajalik sellega seotud kohustuste rahuldamiseks. 2018. aastal kanti eraldi maha seoses võimaliku nõude aegumisega.

Lisa 9 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2016	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2017
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
N.F.S.V Esimehe lugu / Kultuurkapital	220	0	-220	0	0
Kuidas Narva Eestiga jäi / Kultuurkapital	3 500	0	0	-3 500	0
Kuidas Narva Eestiga jäi / Saksa Suursaatkond	4 632	0	0	-4 632	0
KGB kongid/ Kultuuriministeerium	31 200	1 000	0	-32 200	0
KGB kongid/ Kultuurkapital	0	10 800	0	-10 800	0
KGB kongid / Kaitseministeerium	0	4 000	0	-4 000	0
KGB kongid / Justiitsministeerium	0	3 000	0	-3 000	0
Väliseesti teema uuendamine/ HTM	0	4 470	0	-4 470	0
Rändnäitus Eesti 100 / Riigikantselei	0	60 300	0	-60 300	0
Rändnäitus Eesti 100 / Hasartmängu Nõukogu	0	1 600	0	-1 600	0
Rändnäitus Eesti 100 / Kultuurkapital	0	2 000	0	-2 000	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	39 552	87 170	-220	-126 502	0
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	39 552	87 170	-220	-126 502	0

	31.12.2017	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2018
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks					
Kistler-Ritso USA Fond	0	352 320		-352 320	0
Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks		352 320		-352 320	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Rändnäitus Eesti 100 / Riigikantselei	0	36 400		-36 400	0
Vaegnägijate projekt / Kultuurkapital	0	3 000		-2 000	1 000
Rändnäitus Eesti 100 / Kultuurkapital	0	3 300		-3 300	0
I.Kotteri arhiivi projekt / Haridus- ja teadusministeerium	0	2 000		-3 000	-1 000
Lõimimisprojekt / Integratsiooni SA	0	4 972		-4 972	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks		49 672		-49 672	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused		401 992		-401 992	

Lisa 10 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	439 999	436 977	
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	352 320	50 508	9
Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	49 672	126 502	9
Laekumised annetuskontole	27 073	0	
Kokku annetused ja toetused	869 064	613 987	
sh eraldi riigieelarvest	489 672	436 977	

Rahalised ja mitterahalised annetused			
	2018	2017	Lisa nr
Rahaline annetus	27 073	0	
Kokku annetused ja toetused	27 073	0	

Lisa 11 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2018	2017
Vabamu piletite müügitulu	108 921	114 839
KGB kongide piletite müügitulu	170 765	70 377
Haridusprogrammide-, giiditeenuste tulud	19 925	8 750
Meenete müügitulu	9 239	6 263
Raamatute müügitulu	7 565	7 128
Kohviku müügitulu	11 037	2 570
Ruumide rendi tulu	8 848	7 555
Muud ettevõtluse tulud	16 297	10 128
Kokku tulu ettevõtlusest	352 597	227 610

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2018	2017
Maarent	1 372	1 372
Üür ja rent	14 700	12 000
Energia	22 453	20 348
Elektrienergia	14 457	12 902
Soojusenergia	7 996	7 446
Veevarustusteenused	1 680	1 107
Mitmesugused bürookulud	16 539	3 258
Lähetuskulud	8 213	8 433
Koolituskulud	7 723	4 936
Ruumide hooldus- ja halduskulud	28 131	18 735
IKT riist- ja tarkvarakulud	12 373	9 160
Turundus- ja kommunikatsioonikulud	159 550	32 860
Ürituste- ja vastuvõtukulud	10 676	9 749
Autikompensatsioon	1 075	1 506
Juriidilised, auditi- ja raamatupidamise kulud	11 864	7 205
Sisutegevused, projektide otsekulud	92 806	75 040
Edasimüüdud kauba kulu	30 710	9 347
Muud	3 673	5 205
Kokku mitmesugused tegevuskulud	423 538	220 261

Tegevuskulud sisaldavad ka sihtotstarbeliste toetuste otseseid kulusid.
Kulud on 2017 ümberklassifitseeritud kulugruppide vahel.

Lisa 13 Tööjõukulud

(eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	217 190	157 840
Sotsiaalmaksud	73 350	49 591
Puhkuste-ja preemiate reserv koos maksudega	16 577	10 322
Muud	0	3 450
Kokku tööjõukulud	307 117	221 203
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	6 168	13 924
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	12	10

Lisa 14 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2018	2017
Arvestatud tasu	31 764	34 173

Tulenevalt bilansipäeval kehtinud lepingutest ei maksta juhatuse liikmetele teenistuslepingu lõpetamisel lahkumishüvitiisi. Aruandeperioodil ei ole nõukogu liikmetele tasusid makstud.

2018.a. on saadud tegevustoetust asutaja Kistler-Ritso USA Foundationi poolt summas 352 320 (2017:50 508) eurot.

Soodustatud isikuteks on vastavalt sihtasutuse põhikirjale muuseumid ja mäluasutused, mille tegevus vastab sihtasutuse eesmärkidele.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 27.03.2019

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MARKO POOLAMETS	Juhatuse liige	27.03.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2018 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31.12.2018 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkeb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuriid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjaspepuutvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Tarmo Ader

Vandeauditori number 197

Assertum Audit OÜ

Auditoritegevõtja tegevusloa number 62

A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, Harju maakond, 11316

27.03.2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TARMO ADER	Vandeaudiitor	27.03.2019

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muuseumide tegevus	91021	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6680250
E-posti aadress	info@vabamu.ee
Veebilehe aadress	www.vabamu.ee